

Ціперко А. О.

Державний торговельно-економічний університет
tsiperkoanna@gmail.com

м. Київ

ЧИ МАЮ Я ПРАВО НА ЖИТТЯ?

Спершу може здатись, що відповідь на це питання є очевидною: звісно, кожна людина має право на своє життя. Воно зафіксоване в законах і вважається фундаментом всіх інших прав. Однак, якщо поглибитись в це питання, виникає сумнів: чи справді це право є дійсним у реальному житті, як воно і має бути, чи воно лише є декларацією.

З одного боку, усе виглядає переконливо. Міжнародні документи та закони чітко фіксують, що життя людини – найвища цінність. Це ознака того, що воно належить людині від народження, і не має бути обмеженим. Проте ми можемо побачити, що це право забезпечується не завжди. У сучасному світі є війни, насильство, різні види злочинів, і це все наочно відображає базове порушення права людини – жити.

На мій погляд, важливою річчю є вміння розрізняти дві речі: саме існування цього права і його належне забезпечення. Вагому роль у виконанні обов'язків зазвичай відіграє держава: вона несе відповідальність за захист людей, створення безпечного середовища та забезпечення справедливості. Відверто кажучи, одних законів недостатньо. Про яку систему може йти мова, якщо між людьми відсутня повага та наявні індиферентність і агресія. Тому право на життя є не лише прямим обов'язком держави, а й рівня свідомості самих людей. Коли в суспільстві присутні взаєморозуміння і цінність людського життя, тоді навіть недоліки можуть здаватись кращими. Саме тому можна сказати, що реальний захист цього права залежить не тільки від державних законів, а й від поведінки кожного з нас. Адже з особистого ставлення та усвідомлення відповідальності формується його справжнє забезпечення.

Крім того, ми не можемо підтвердити, що право на життя є фікцією. У нього є дійсна юридична основа: діяльність суду, закріплені методи захисту, а також функціонують міжнародні інституції, які звертають увагу на ймовірні порушення цього права. Досвід підтверджує, що люди мають вміння відстоювати свої права, у той час, як держава, попри наявність законодавчого фундаменту, зобов'язана реагувати на це. Однак виникає питання ефективності реакції, яка зазвичай залежить від стану політичної системи та соціальних умов у суспільстві.

З огляду на наведені аргументи, можна зазначити, що хоч право на життя й закріплене в законах, на функціональному рівні його захист часто стикається з багатьма труднощами. Йдеться мова про те, що механізми захисту здебільшого реагують із запізненням. Коли система не притягує оперативно до відповідальності за посягання на особу, право на життя стає лише декларацією. Замість того, щоб бути надійним захистом, воно залишається уявною юридичною ідеєю, якій не вистачає справжніх інструментів для безпеки людей тут і зараз.

На мою думку, право на життя дійсне лише тоді, коли ти це можеш відчувати кожного дня. Йдеться про гідне забезпечення стабільних умов для існування або ж про надійний соціальний захист, а не лише про заборони на різні злочини. У людини повинна бути справжня можливість жити, а не просто існувати в цьому світі.

ЧИ МАЮ Я ПРАВО 2.0 ?

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції
(Житомир, 23 квітня 2026 р.)

Я цілковито впевнена в тому, що ми можемо це право зробити реальним, якщо держава та саме суспільство справді зрозуміють цінність життя кожної людини. Захищати права можна не лише за допомогою законів, а й завдяки нашим буденним діям: поважати одне одного, турбуватись та дотримуватись прописаних правил. Кожна людина повинна робити свій внесок для реалізації права, щоб воно було не просто друкованими словами на папері, а й проявлялося через конкретні дії.

Я можу сказати впевнено: у мене є право на життя, яке є невід'ємним аспектом мого існування, і на нього заслуговує кожен з нас. Це право є зафіксованим законом та міжнародними нормами, воно дає гарантію на нашу свободу, незалежність та можливість реалізації власних потреб, а його захист є зобов'язанням держави та суспільства.

Цісар О. Р.

Державний торговельно-економічний університет

lenatsisar46@gmail.com

м. Київ

ЧИ МАЮ Я ПРАВО КОНТРОЛЮВАТИ СВОЇ ДАНІ ПІСЛЯ СМЕРТІ?

Тема життя та смерті здавна є однією з найглибших і найбільш захопливих для всього людства. Вона привертала увагу людей ще з найдавніших часів, знаходячи своє відображення у філософських роздумах, релігійних уявленнях і наукових дослідженнях. Питання про те, що залишається після смерті людини, хвилює суспільство не лише з духовної чи біологічної точки зору, а й у правовому та соціальному вимірах. У сучасну епоху цифровізації це питання набуває нового змісту, адже після фізичної смерті людини продовжує існувати значний масив інформації про неї - її персональні дані. Соціальні мережі, електронне листування, фотографії, документи та інші цифрові сліди формують своєрідну "цифрову присутність", яка не зникає разом із життям. Саме тому постає важливе питання: чи має людина право визначати долю своїх даних після смерті та чи повинне право забезпечувати такий контроль?

Одним із ключових питань є з'ясування того, чи можуть права особи існувати після її смерті. Відповідно до загальних положень цивільного права, правоздатність фізичної особи припиняється з моменту її смерті, отже, вона більше не може бути носієм суб'єктивних прав та обов'язків. Такий підхід є логічним, оскільки право традиційно пов'язується з існуванням особи як учасника правовідносин. Проте сучасна правова система передбачає певні винятки з цього правила, які фактично свідчать про часткове "продовження" окремих прав після смерті людини. Зокрема, законодавство визнає необхідність захисту честі, гідності та пам'яті померлого, що можуть відстоювати його родичі або інші зацікавлені особи. Крім того, після смерті особи продовжують діяти її майнові права щодо інтелектуальної власності, зокрема авторські права, які можуть переходити до спадкоємців і охоронятися протягом встановленого законом строку. Це свідчить про те, що хоча сама особа як суб'єкт права припиняє існування, певні її інтереси та пов'язані з ними правові механізми зберігаються. Таким чином, можна зробити висновок, що право не є абсолютно байдужим до наслідків смерті особи, оскільки воно